

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮSTATYMO NR. IX-1826 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2026 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymą Nr. IX-1826 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
LYGIŲ GALIMYBIŲ
ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos ir užtikrinta asmenų lygybė ir vienodas požiūris į juos be diskriminacijos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Šiuo įstatymu užtikrinama Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo ratifikavimo“ Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotos Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencija) įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje stebėseną ir kontrolę.

3. Šis įstatymas nustato, kurios institucijos formuoja ir įgyvendina valstybės lygių galimybių politiką, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus ir Asmenų su negalia teisių stebėsenos komisijos prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos (toliau – Komisija) veiklos teisinius pagrindus, kaip pateikiami ir nagrinėjami skundai dėl lygių galimybių pažeidimo (toliau – skundas), atliekama taikinimo procedūra ir ginamas viešasis interesas lygių galimybių srityje.

4. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo priede.

5. Šio įstatymo nuostatos netaikomos:

1) šeimos ir privataus gyvenimo srityse;

2) religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, jų tos pačios religijos tikslams įgyvendinti įsteigtų juridinių asmenų (toliau – religinės bendruomenės ir bendrijos), jų arba jų narių įsteigtų organizacijų, kurių steigimo ar juos atitinkančiuose dokumentuose nurodyta, kad jų etosas remiasi

religija ar tikėjimu, darbuotojams ar personalui, taip pat tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų tikybos mokytojams keliamiems reikalavimams, jeigu dėl jų veiklos pobūdžio arba dėl aplinkybių, kuriomis ji vykdoma, reikalavimai dėl asmens išpažintinos religijos ar įsitikinimų, tikėjimo, atsižvelgiant į minėtų organizacijų etosą, yra įprastas, teisėtas ir pateisinamas reikalavimas;

3) religinėms bendruomenėms ir bendrijoms, jų arba jų narių įsteigtoms organizacijoms, kurių steigimo ar juos atitinkančiuose dokumentuose nustatyta, kad jų etosas remiasi religija ar tikėjimu, nuomojant joms nuosavybės teise priklausančią turtą;

4) priimant asmenis mokytis ar studijuoti į mokyklas ir įstaigas, įmones, organizacijas, kurioms švietimas nėra pagrindinė veikla, kurių savininko teisės įgyvendina religinės bendruomenės ir bendrijos, jų nariai ir kurių veiklos tikslas – ugdymas religinės bendruomenės ir bendrijos vertybės palaikančioje aplinkoje, jei atsisakymas priimti asmenį yra būtinas siekiant išsaugoti minėtų organizacijų etosą;

5) tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų tikybos, švietimo programų, vadovėlių ir mokymo priemonių turiniui, mokant išimtinai religijos (tikybos);

6) reikalavimams, kad asmenys, užsiimančys profesine veikla religinėse bendruomenėse ir bendrijose, jų arba jų narių įsteigtose organizacijose, kurių steigimo ar juos atitinkančiuose dokumentuose nurodyta, kad jų etosas remiasi religija ar tikėjimu, taip pat asmenys, besimokantys, studijuojantys religinių bendruomenių ir bendrijų, jų arba jų narių įsteigtose mokyklose ir įstaigose, įmonėse, organizacijose, kurioms švietimas nėra pagrindinė veikla, ar dalyvaujantys organizacijų, kurių tikslas – ugdymas religinės bendruomenės ar bendrijos vertybės palaikančioje aplinkoje, veikloje, sąžiningai ir ištikimai laikytųsi minėtų organizacijų etoso;

7) organizacijoms, savo veiklai vienijančioms asmenis vienu ar keliais pagrindais, nurodytais šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje, sprendžiant narystės, savanoriškos veiklos ir darbo šiose organizacijose klausimus, kai dėl vienijimosi pagrindo tai yra įprasta, teisėta ir pateisinama.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Daugialypė diskriminacija** – asmens diskriminacija daugiau nei vienu diskriminacijos pagrindu.

2. **Diskriminacija** – naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas vienu ar keliais diskriminacijos pagrindais. Diskriminacijos, kuri gali būti ir daugialypė, sąveikinė, siejamoji, formos yra tiesioginė ir netiesioginė, taip pat nurodymas diskriminuoti, priekabiavimas, seksualinis priekabiavimas.

3. **Diskriminacijos pagrindai** – amžius, etninė priklausomybė, kalba, kilmė, lytis, negalia, odos spalva, pažiūros, pilietybė, rasė, religija ar įsitikinimai, seksualinė orientacija, socialinė padėtis,

tautybė, tikėjimas, dėl kurių asmuo gali patirti diskriminaciją, įskaitant ir atvejus, kai asmens tapatybės bruožas jam priskiriamas kitų asmenų.

4. **Etosas** – tikėjimo, vertybių, moralinių nuostatų ir tradicijų visuma, lemianti asmens arba asmenų grupės elgesį ar elgesio normas.

5. **Europos ekonominės erdvės valstybės piliečio šeimos nariai** – Europos ekonominės erdvės valstybės piliečio sutuoktinis, partneris, piliečio ir sutuoktinio ar partnerio tiesioginiai palikuonys, kuriems nesukakę 21 metai arba kurie yra išlaikytiniai, Europos ekonominės erdvės valstybės piliečio, jo sutuoktinio ar partnerio išlaikomi giminaičiai pagal tiesiąją aukštutinę liniją.

6. **Lygybės duomenys** – duomenys, kuriais parodoma asmenų grupių situacija pagal asmenų tapatybės bruožus arba kurie naudojami lyginamajai konkrečios asmenų grupės, kuriai gresia diskriminacija, analizei atlikti ir padėčiai įvertinti ir kurie didina visuomenės informuotumą, padeda formuoti įrodymais grindžiamą valstybės lygių galimybių politiką bei skatinti lygias galimybes.

7. **Lygios galimybės** – tarptautinėse sutartyse, kituose tarptautiniuose žmogaus ir piliečių teisių dokumentuose bei Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų žmogaus teisių užtikrinimas be diskriminacijos.

8. **Netiesioginė diskriminacija** – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas vienu ar keliais diskriminacijos pagrindais, išskyrus atvejus, kai šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis.

9. **Pilietybė** – Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių piliečių ir jų šeimos narių pilietybė.

10. **Priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys ar reali tokio elgesio grėsmė, kai vienu ar keliais diskriminacijos pagrindais siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir (ar) siekiama sukurti arba sukuriamas bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, ir (ar) siekiama padaryti žalą arba ji padaroma.

11. **Sąveikinė diskriminacija** – asmens diskriminacija keliais diskriminacijos pagrindais, kai dėl jų neatsiejamoms tarpusavio sąveikos asmuo atsiduria blogesnėje padėtyje nei palyginamoje situacijoje esantis asmuo.

12. **Seksualinis priekabiavimas** – kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme.

13. **Siejamoji diskriminacija** – asmens diskriminacija dėl jo ryšio ar tariamo ryšio su kitu asmeniu ir to asmens tapatybės bruožų, kurie gali būti diskriminacijos pagrindas.

14. **Socialinė padėtis** – asmens padėtis, kurią lemia jo šeiminė padėtis, įgyta kvalifikacija ir (ar) išsilavinimas, mokymasis ir (ar) studijos, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, įstatymuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens turtine padėtimi susiję veiksniai.

15. **Specialiosios laikinosios priemonės** – nustatytą laiką taikomos tiesiogiai taikomame Europos Sąjungos teisės akte, tarptautinėje sutartyje ar įstatyme įtvirtintos priemonės, kuriomis siekiama paspartinti faktinės asmenų lygybės įtvirtinimą, įgyvendinant struktūrinius, socialinius ir kultūrinius pokyčius, būtinus diskriminacijos pasekmėms pašalinti.

16. **Tiesioginė diskriminacija** – elgesys su asmeniu, kai vienu ar keliais diskriminacijos pagrindais jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu tokiais pat ar panašiomis aplinkybėmis jos buvo, yra ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus:

- 1) įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, siekiamas tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis;
- 2) įstatymų nustatytą reikalavimą mokėti valstybinę kalbą;
- 3) įstatymų nustatytais atvejais draudimą dalyvauti politinėje veikloje;
- 4) įstatymų nustatytas dėl pilietybės taikomas skirtingas teises;
- 5) teisės aktuose nustatytas priemonės ir (ar) reikalavimus, skirtus asmenų užimtumui, integracijai į darbo rinką, saugioms ir sveikatai nekenksmingoms darbo sąlygoms užtikrinti;
- 6) specialiąsias laikinasias priemones;
- 7) atvejus, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikras asmens tapatybės bruožas yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas ir kai tai pateisina teisėtas tikslas, siekiamas tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis;
- 8) atvejus, kai ribojimų, reikalavimų arba tam tikrų sąlygų dėl asmens socialinės padėties teisinį reguliavimą pateisina teisėtas tikslas, siekiamas tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis;
- 9) atskirų sporto varžybų vyrams, moterims, asmenims su negalia bei sporto varžybų pagal amžiaus grupes rengimą;
- 10) lengvatų teikimą amžiaus, negalios bei socialinės padėties pagrindu, kai tai pateisina teisėtas tikslas, siekiamas tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis;
- 11) įstatymuose nustatytos valstybės paramos teikimą amžiaus, negalios bei socialinės padėties pagrindu, kai tai pateisina teisėtas tikslas, siekiamas tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis;
- 12) taikomą specialią apsaugą nėštumo, gimdymo ir vaiko žindymo metu;
- 13) atvejus, kai moterims ir vyrams nustatomi skirtingi karo prievolės atlikimo reikalavimai;

14) atvejus, kai moterims ir vyrams taikomi skirtingi fizinio parengtumo, darbuotojų saugos ir sveikatos darbe reikalavimai, kuriais, atsižvelgiant į jų fiziologinius skirtumus, siekiama išsaugoti jų sveikatą;

15) taikomą skirtingą tam tikrų bausmių vykdymo tvarką ir sąlygas;

16) prekių pardavimą ir (ar) paslaugų teikimą vien tik arba pirmiausia vienos lyties asmenims, kai tai pateisina teisėtas tikslas, siekiamas tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis.

17. Tinkamas sąlygų pritaikymas – aplinkybių pakeitimas ir (ar) kliūčių pašalinimas, kurio reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti galimybę asmenims su negalia naudotis žmogaus teisėmis ir laisvėmis ir dėl kurio keičiantis aplinkybės ir (ar) šalinantis kliūtis subjektas nepatiria neproporcingos ar nepagrįstos naštos.

18. Tinkamo sąlygų pritaikymo neužtikrinimas laikomas šio straipsnio 8 ir (ar) 16 dalyse apibrėžta diskriminacija negalios pagrindu.

19. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos darbo kodekse, Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatyme, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme, Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme, Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme.

3 straipsnis. Įrodinėjimo pareiga

Teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl diskriminacijos, persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo, dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos ar pranešimo apie diskriminaciją, preziumuojama, kad diskriminacijos, persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo, dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos ar pranešimo apie diskriminaciją faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygios galimybės nebuvo pažeistos.

4 straipsnis. Apsauga nuo persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių

Šio įstatymo 6–11 straipsniuose nurodyti subjektai, kuriems nustatyta pareiga įgyvendinti lygias galimybes tam tikroje srityje, privalo imtis priemonių, kad asmenys, pateikę skundą, pareiškimą, prašymą, pranešimą ar ieškinį dėl diskriminacijos arba kitaip pranešę apie diskriminaciją ir dalyvaujantys byloje dėl diskriminacijos, taip pat jų atstovai ar asmenys, liudijantys ar teikiantys paaiškinimus dėl diskriminacijos, nebūtų persekiojami ir būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo, pareiškimo, prašymo, pranešimo, ieškinio dėl diskriminacijos pateikimo ar pranešimo apie diskriminaciją kitu būdu, taip pat dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos.

II SKYRIUS VALSTYBĖS LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

5 straipsnis. Valstybės lygių galimybių politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos, įstaigos

1. Valstybės lygių galimybių politika – valstybės politika, pagal kurią nustatomi principai, tikslai ir uždaviniai, siekiant užtikrinti lygių galimybių įgyvendinimą visose viešojo gyvenimo srityse, sudarant būtinąs teisines, socialines, ekonomines ir kultūrines sąlygas. Valstybės lygių galimybių politika formuojama vadovaujantis Strateginio valdymo įstatyme numatytu lyčių lygybės ir nediskriminavimo principu.

2. Seimas priima lygias galimybes reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, užtikrinančius lygias galimybes, vykdo jų įgyvendinimo parlamentinę kontrolę, skiria lygių galimybių kontrolierių.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė Nacionaliniame pažangos plane nustato strateginius valstybės lygių galimybių politikos tikslus ir (arba) pažangos uždavinius ir tvirtina jiems įgyvendinti skirtas nacionalines plėtros programas, jose nustato pažangos priemones.

4. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija:

- 1) formuoja valstybės politiką lygių galimybių srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) analizuoja ir vertina situaciją bei statistinę informaciją lygių galimybių srityje;
- 3) vykdo visuomenės informavimą apie teisinę ir institucinę sistemą lygių galimybių srityje, asmenų lygybę ir vienodą požiūrį į juos be diskriminacijos, skirdama dėmesį asmenų grupėms, kurioms gresia diskriminacija.

5. Ministerijos, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją:

- 1) teikia pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai formuojant valstybės lygių galimybių politiką, organizuojant, koordinuojant ir kontroliuojant jos įgyvendinimą;
 - 2) įgyvendina valstybės lygių galimybių politiką;
 - 3) kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją apie valstybės lygių galimybių politikos įgyvendinimą.
6. Vyriausybės įgaliotos įstaigos įgyvendina lygių galimybių priemones pagal Vyriausybės nutarime joms nustatytą kompetenciją.
7. Valstybės institucijos ir įstaigos, vadovaudamosi Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymu, teikia Valstybės duomenų agentūrai duomenis statistinei informacijai rengti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos tvirtinamą lygių galimybių statistinio tyrimo rodiklių sąrašą.
8. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos pagal kompetenciją teikia nuasmenintą apibendrintą informaciją apie lygias galimybes suinteresuotoms institucijoms ir (ar) asmenims, vykdo jos sklaidą.

III SKYRIUS

LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮGYVENDINIMAS

6 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų pareiga įgyvendinti lygias galimybes

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos pagal kompetenciją privalo:
 - 1) užtikrinti, kad teisės aktuose nebūtų diskriminaciją įtvirtinančių nuostatų;
 - 2) rengti, tvirtinti ir įgyvendinti programas, priemones, projektus ir kitas iniciatyvas, skirtus lygioms galimybėms užtikrinti;
 - 3) teisės aktų, reglamentuojančių priemonių, projektų bei iniciatyvų rėmimą, skatinimą ir finansavimą, nustatyta tvarka remti, skatinti ir finansuoti nevyriausybinių organizacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų priemones, projektus ir kitas iniciatyvas, padedančias įgyvendinti lygias galimybes.
2. Viešojo administravimo subjektai, taip pat asmenys, teikiantys viešąsias paslaugas, privalo:
 - 1) vykdydami viešąjį administravimą bei veiklą, kurią privalo vykdyti visi viešojo administravimo subjektai, ir (ar) teikdami viešąsias paslaugas, užtikrinti lygias galimybes;
 - 2) užtikrinti Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos nuostatos laikymąsi;

3) imtis priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, kurio konkrečiu atveju jiems reikia, siekiant gauti administracines ir (ar) viešąsias paslaugas, kai šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų reikalavimų laikymosi užtikrinimo nepakanka.

3. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos įgyvendina valstybės lygių galimybių politiką, bendradarbiaudamos su nevyriausybinėmis organizacijomis, akademinė bendruomene ir kitais suinteresuotais subjektais, veikiančiais lygių galimybių įgyvendinimo srityje.

7 straipsnis. Švietimo teikėjų bei mokslo ir studijų institucijų pareiga įgyvendinti lygias galimybes

1. Švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos pagal kompetenciją privalo:

1) užtikrinti asmenims lygias galimybes:

a) priimdami mokytis, studijuoti ir vykdydami švietimo veiklą;

b) skirdami stipendijas ir (ar) teikdami studijų paskolas;

c) rengdami, sudarydami, tvirtindami švietimo programas;

d) vertindami mokymosi pasiekimus;

e) parinkdami arba suteikdami galimybę pasirinkti mokymo programas ir (ar) dėstomus dalykus;

f) vykdydami profesinio orientavimo veiklą, tobulindami kompetencijas, ugdydami profesinius įgūdžius ir (ar) suteikdami praktinio darbo patirtį;

2) užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir kitose mokymo priemonėse, įskaitant virtualiąsias mokymo(si) priemones, nebūtų diskriminacijos ar jos propagavimo;

3) užtikrinti, kad nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti, priekabiaujama, seksualiai priekabiaujama.

2. Švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo imtis priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, kurio reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti jų ugdymosi poreikių tenkinimą, galimybę dalyvauti švietimo procese ir įgyvendinti teisę į švietimą, vadovaujantis Švietimo įstatymo 5 straipsnyje numatytais lygių galimybių ir įtraukties principais.

8 straipsnis. Darbdavio pareiga įgyvendinti lygias galimybes darbe, valstybės tarnyboje Įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys privalo:

1) priimdamas į darbą ar valstybės tarnybą, taikyti vienodus darbuotojų ar valstybės tarnautojų atrankos kriterijus ir (ar) sąlygas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 16 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus;

2) sudaryti vienodas darbo ar valstybės tarnybos sąlygas, vienodas galimybes darbuotojams ar valstybės tarnautojams kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikti darbuotojams ar valstybės tarnautojams vienodas lengvatas;

3) naudoti vienodus darbuotojų darbo ar valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijus;

4) naudoti vienodus atleidimo iš darbo ar iš valstybės tarnybos kriterijus;

5) už tokį patį ar vienodos vertės darbą mokėti vienodą darbo užmokestį;

6) užtikrinti, kad nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti ir siekiantys įsidarbinti asmenys, darbuotojai, valstybės tarnautojai, praktikantai ar stažuotojai darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo, įskaitant ir seksualinį priekabiavimą;

7) imtis tinkamų ir proporcingų priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, kurio reikia konkrečiu atveju jiems siekiant gauti darbą (taip pat ir valstybės tarnyboje), dirbti, taip pat siekiant karjeros arba mokytis;

8) imtis priemonių, kad darbuotojai ar valstybės tarnautojai darbo vietoje nebūtų diskriminuojami dėl nėštumo ir gimdymo atostogų, tėvystės atostogų, atostogų vaikui prižiūrėti, papildomų poilsio dienų darbuotojams, auginantiesiems vaikus, nemokamų atostogų suteikimo ir darbo laiko režimo pasirinkimo.

9 straipsnis. Lygių galimybių įgyvendinimas savanoriškoje veikloje

Priimančiosios ir koordinuojančiosios organizacijos privalo:

1) užtikrinti savanoriams lygias galimybes ir sudaryti vienodas sąlygas dalyvauti savanoriškoje veikloje, išskyrus atvejus, kai dėl organizacijos veiklos pobūdžio arba dėl jos vykdymo sąlygų tam tikra asmens savybė yra esminis ir lemiamas reikalavimas, pateisinamas teisėtu tikslu, siekiamu tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis;

2) užtikrinti, kad asmuo, dalyvaujantis savanorių atrankoje, arba savanoris, vykdydamas savanorišką veiklą ar dalyvaudamas kitoje veikloje, susijusioje su vykdoma savanoriška veikla, priimančiojoje ir (ar) koordinuojančiojoje organizacijoje, nepatirtų diskriminacijos;

3) užtikrinti, kad nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti ir kad asmuo, dalyvaujantis savanorių atrankoje, arba savanoris, vykdydamas savanorišką veiklą ar dalyvaudamas kitoje veikloje, susijusioje su vykdoma savanoriška veikla, priimančiojoje ir (ar) koordinuojančiojoje organizacijoje, nepatirtų priekabiavimo, įskaitant ir seksualinį priekabiavimą;

4) imtis tinkamų ir proporcingų priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, kurio reikia konkrečiu atveju jiems siekiant dalyvauti savanoriškoje veikloje.

10 straipsnis. Lygių galimybių įgyvendinimas gaminant ir parduodant prekes, teikiant paslaugas

Įgyvendindamas lygias galimybes, prekių gamintojas, pardavėjas, paslaugų teikėjas privalo:

1) visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pačias prekes, gaminius ir paslaugas, įskaitant būstą, ir taikyti vienodas atsiskaitymo už juos sąlygas bei vienodas garantijas;

2) skelbdamas ar suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba juos reklamuodamas, užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų pažeminimo, paniekinimo, teisių apribojimo ar privilegijų teikimo vienu ar keliais diskriminacijos pagrindais ir kad visuomenė nesusiformuotų nuostatos, jog dėl šių pagrindų asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitus;

3) imtis priemonių, kad nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti ir kad asmenys, gaudami gaminius, prekes ir paslaugas, nepatirtų priekabiavimo, įskaitant ir seksualinį priekabiavimą;

4) užtikrinti Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos nuostatos laikymąsi;

5) imtis priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, reikalingas konkrečiu atveju jiems siekiant gauti tokius pačius gaminius, prekes bei paslaugas ir už juos atsiskaityti, jei šio straipsnio 1 ir 4 punktuose nurodytų reikalavimų laikymosi užtikrinimo nepakanka.

11 straipsnis. Draudimas diskriminuoti organizacijose (asociacijose)

Organizacijos (asociacijos) privalo:

1) užtikrinti, kad į jas priimami, jų veikloje dalyvaujantys ir jų teikiamą naudą gaunantys asmenys nepatirtų diskriminacijos;

2) užtikrinti, kad nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti ir kad asmenys, dalyvaujantys jų veikloje, nepatirtų priekabiavimo, įskaitant ir seksualinį priekabiavimą;

3) imtis priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, reikalingas konkrečiu atveju, asmenims su negalia siekiant dalyvauti jų veikloje ir gauti jų teikiamą naudą.

12 straipsnis. Draudimas diskriminuoti skelbimuose

Viešuose skelbimuose dėl būsto, priėmimo į darbą, į valstybės tarnybą, stažuotis, mokytis, atlikti praktiką ar savanorišką veiklą draudžiama diskriminacija, nurodant atrankos kriterijus ir (ar) sąlygas, suteikiančius asmeniui pirmenybę į būstą, pirmenybę būti priimtam į darbą, į valstybės tarnybą, stažuotis, mokytis, atlikti praktiką ar savanorišką veiklą, išskyrus atvejus, kai tam tikras

asmens tapatybės bruožas yra esminis ir lemiamas reikalavimas, pateisinamas teisėtu tikslu, siekiamu tinkamomis, būtinomis ir proporcingomis priemonėmis.

IV SKYRIUS

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS, LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA IR KOMISIJA

13 straipsnis. Lygių galimybių kontrolierius

1. Lygių galimybių kontrolierius – valstybės pareigūnas, kuriam mokamas darbo užmokestis, nustatytas Lietuvos Respublikos valstybės pareigūnų darbo užmokesčio įstatyme.

2. Lygių galimybių kontrolierius nepriklausomas nuo valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, pareigūnų ar kitų asmenų ir pagal kompetenciją veikia savarankiškai. Lygių galimybių kontrolieriui negali būti daromas joks politinis, ekonominis, psichologinis, socialinis spaudimas ar kitoks neteisėtas poveikis, galintis turėti įtakos jo sprendimams.

3. Lygių galimybių kontrolierius:

1) atstovauja Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijose bei įstaigose, tarptautinėse ir Europos Sąjungos institucijose bei jų darbo (valdymo) organuose;

2) vykdo šio įstatymo įgyvendinimo priežiūrą ir Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimo kontrolę;

3) tvirtina Komisijos nuostatus;

4) siūlo Seimui kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą, kad jis ištirtų, ar teisės aktai, susiję su lygių galimybių užtikrinimu, atitinka Konstituciją ir kitus įstatymus;

5) teisme gina viešąjį interesą lygių galimybių srityje Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

6) nagrinėja asmenų skundus;

7) konsultuoja asmenis, patyrusius priekabiavimą, įskaitant ir seksualinį priekabiavimą, dėl galimų jų teisių gynimo būdų;

8) vykdo informacinę, prevencinę ir švietėjišką veiklą lygių galimybių srityje;

9) rengia ir skelbia nepriklausomas diskriminacijos apraiškų Lietuvos Respublikoje apžvalgas, lygių galimybių ir diskriminacijos padėties ataskaitas; ne rečiau kaip kas 4 metus skelbia vieną ar kelias ataskaitas, kurioje (-iose) pateikiamos rekomendacijos dėl asmenų lygių galimybių, vienodo požiūrio į juos užtikrinimo ir diskriminacijos prevencijos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;

- 10) teikia išvadas ir (ar) rekomendacijas dėl šio įstatymo įgyvendinimo;
 - 11) teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl valstybės lygių galimybių politikos prioritetų ir (ar) lygių galimybių srities teisės aktų tobulinimo;
 - 12) laikydamasis įstatymuose ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose informacijos teikimą ir (ar) gavimą bei asmens duomenų apsaugą, nustatytų reikalavimų, pagal kompetenciją teikia informaciją kitoms Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijoms bei įstaigoms, tarptautinėms ir Europos Sąjungos institucijoms bei jų darbo (valdymo) organams, nevyriausybiniams organizacijoms;
 - 13) savo veiklos srityje kaupia, sistemina, analizuoja informaciją, įskaitant lygybės duomenis. Surinkti asmens duomenys nuasmeninami arba, jei tai neįmanoma, jiems suteikiami pseudonimai;
 - 14) atlieka kitas įstatymais ir kitais teisės aktais jam nustatytas funkcijas.
4. Lygių galimybių kontrolierius turi teisę savo iniciatyva:
- 1) su pareiškimu kreiptis į administracinį teismą, prašydamas ištirti, ar norminis administracinis aktas (ar jo dalis), konkrečios bendrijos, politinės partijos, politinės organizacijos ar asociacijos priimtas bendro pobūdžio teisės aktas atitinka šį įstatymą ar Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą;
 - 2) įstatymų, reglamentuojančių išankstinį ginčų nagrinėjimą ne teismo tvarka, nustatyta tvarka pateikti išvadą dėl lygių galimybių pažeidimo išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoms;
 - 3) atlikti taikinimo procedūrą;
 - 4) pradėti lygių galimybių pažeidimo tyrimą, nustatęs šio pažeidimo požymius visuomenės informavimo priemonėse ar kitur;
 - 5) viešai skelbti išvadas ir (ar) rekomendacijas dėl šio įstatymo įgyvendinimo ir prašyti nevyriausybinių organizacijų, kitų suinteresuotų subjektų pateikti nuomonę bei pasiūlymus dėl jų;
 - 6) atlikti nepriklausomus socialinius, visuomenės nuostatų tyrimus, rengti diskriminacijos apžvalgų ir lygių galimybių užtikrinimo apžvalgas;
 - 7) pagal savo veiklos prioritetus vykdyti kitą veiklą lygių galimybių užtikrinimo ir nediskriminavimo srityje.

5. Jei lygių galimybių kontrolierius Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka nusišalina nuo pareigų atlikimo, apie viešųjų ir privačių interesų konfliktą informuodamas ir pareiškimą apie nusišalinimą pateikdamas Seimo valdybai, atostogauja, yra išvykęs į komandiruotę už Lietuvos Respublikos ribų ilgiau kaip vienai dienai arba yra laikinai nedarbingas ir dėl to laikinai negali eiti savo pareigų ar atlikti funkcijų, tuo laiku Seimo valdybos sprendimu jį pavaduoja vaiko teisių apsaugos kontrolierius, o jei jis negali, – Seimo kontrolierius.

14 straipsnis. Reikalavimai lygių galimybių kontrolieriui, jo skyrimo ir atleidimo tvarka

1. Lygių galimybių kontrolieriumi gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą (teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą)) ir ne mažesnę kaip 10 metų teisinio ar teisinio pedagoginio darbo stažą, taip pat ne mažesnę negu 5 metų darbo ar veiklos žmogaus teisių ir laisvių apsaugos srityje patirtį.

2. Lygių galimybių kontrolierių 5 metų kadencijai skiria Seimas Seimo Pirmininko teikimu. Tas pats asmuo lygių galimybių kontrolieriumi gali būti skiriamas ne daugiau kaip 2 kadencijas iš eilės. Seimo Pirmininkas lygių galimybių kontrolieriaus kandidatūrą Seimui pateikia likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki lygių galimybių kontrolieriaus kadencijos pabaigos, išskyrus šio straipsnio 9 dalyje nurodytus atvejus.

3. Kandidatus į lygių galimybių kontrolieriaus pareigas Seimo Pirmininkui gali teikti valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, Lietuvos mokslo ir studijų institucijos.

4. Lygių galimybių kontrolierius, prieš pradėdamas eiti pareigas, prisiekia Lietuvos valstybei, perskaitydamas šio įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje pateiktą lygių galimybių kontrolieriaus priesaikos tekstą.

5. Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimai nutrūksta, kai:

- 1) pasibaigia jo įgaliojimų laikas ir jis neskiriamas kitai kadencijai;
- 2) jis Seimo paskiriamas ar Seimo pritarimu paskiriamas į kitas pareigas;
- 3) jis miršta.

6. Lygių galimybių kontrolierius atleidžiamas iš pareigų, jei:

- 1) jis atsistatydina;
- 2) jis dėl sveikatos būklės nebegali eiti pareigų;
- 3) jam įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis;
- 4) jis sulaužo priesaiką;
- 5) jis netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;

6) jis neatitinka Valstybės tarnybos įstatyme nustatytų nepriekaištingos reputacijos reikalavimų įstaigų vadovams.

7. Šio straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose bei 6 dalyje nurodytais atvejais sprendimą dėl lygių galimybių kontrolieriaus atleidimo priima Seimas Seimo Pirmininko teikimu.

8. Šio straipsnio 5 dalies 1 punkte nurodytu atveju lygių galimybių kontrolierius eina pareigas tol, kol paskiriamas naujas lygių galimybių kontrolierius. Kitais šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytais

atvejais, kol bus paskirtas naujas lygių galimybių kontrolierius, lygių galimybių kontrolieriaus pareigas Seimo valdyba paveda eiti vaiko teisių apsaugos kontrolieriui, o jei jis negali, – Seimo kontrolieriui.

9. Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimams nutrūkus šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais ar lygių galimybių kontrolierių atleidus iš pareigų 6 dalyje nurodytais atvejais, Seimo Pirmininkas lygių galimybių kontrolieriaus kandidatūrą pateikia Seimui ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimų pabaigos dienos. Dėl lygių galimybių kontrolieriaus atleidimo iš pareigų šio straipsnio 6 dalies 2 punkte nurodytu atveju Seimas priima sprendimą tik tada, kai sveikatos apsaugos ministro sudaryta gydytojų komisija pateikia išvadą, kad lygių galimybių kontrolierius nebegali eiti šių pareigų.

15 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus priesaika

1. Lygių galimybių kontrolieriaus priesaiką priima Seimo Pirmininkas arba Seimo pirmininko pavaduotojas Seimo posėdyje.

2. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, lygių galimybių kontrolierius (-ė) (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (-a) Lietuvos valstybei, vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, savo pareigas atlikti garbingai, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti nešališkas (-a), sąžiningas (-a), saugoti man patikėtas paslaptis. Tepadedu man Dievas.“;

2) „Aš, lygių galimybių kontrolierius (-ė) (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (-a) Lietuvos valstybei, vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, savo pareigas atlikti garbingai, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti nešališkas (-a), sąžiningas (-a), saugoti man patikėtas paslaptis.“.

3. Perskaitęs priesaikos tekstą, lygių galimybių kontrolierius jį pasirašo. Lygių galimybių kontrolieriaus pasirašytas priesaikos tekstas saugomas Seime.

16 straipsnis. Su lygių galimybių kontrolieriaus pareigomis nesuderinama veikla

1. Lygių galimybių kontrolieriaus pareigos nesuderinamos su jokiais kitomis renkamomis ar skiriamomis pareigomis valstybės ir savivaldybių institucijose bei įstaigose, su darbu juridiniuose asmenyse, išskyrus pedagoginį ar kūrybinį darbą.

2. Lygių galimybių kontrolierius negali gauti jokio kito darbo užmokesčio, tik jam nustatytą darbo užmokestį pagal einamas pareigas, taip pat atlyginimą už pedagoginį ar kūrybinį darbą, užmokestį už dalyvavimą Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių finansuojamuose arba Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektuose, kuriuos įgyvendinant

vykdoma pedagoginė ar kūrybinė veikla, susijusi su žmogaus teisių apsauga, informacijos apie žmogaus teises sklaida ar ombudsmenų institucijų veiklos tobulinimu.

3. Lygių galimybių kontrolierius gali būti savanoriu priimančiosiose organizacijose – labdaros ir paramos fonduose, asociacijose, viešosiose įstaigose (jei jos – nevyriausybinių organizacijų), taip pat kitose priimančiosiose organizacijose, išskyrus biudžetines įstaigas ir politines organizacijas.

4. Lygių galimybių kontrolierius negali dalyvauti politinių organizacijų veikloje ir būti jų nariu.

17 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus socialinės garantijos

1. Pasibaigus lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimų laikui ir jo nepaskyrus kitai kadencijai, jam išmokama 2 mėnesių jo darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka. Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimams nutrūkus šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 2–3 punktuose nurodytais atvejais, taip pat lygių galimybių kontrolierių atleidus iš pareigų šio įstatymo 14 straipsnio 6 dalies 1, 3–6 punktuose nurodytais atvejais, išeitinė išmoka jam nemokama. Lygių galimybių kontrolierių atleidus iš pareigų dėl sveikatos būklės, jam išmokama 3 mėnesių jo darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka. Lygių galimybių kontrolieriui mirus, jo įpėdiniui (-iams) išmokama 3 mėnesių jo buvusio darbo užmokesčio dydžio išmoka. Šioje dalyje nurodytos išmokos mokamos iš Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai skirtų valstybės biudžeto lėšų.

2. Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimams nutrūkus šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 1 punkte nurodytu atveju ar lygių galimybių kontrolierių atleidus iš pareigų šio įstatymo 14 straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais, lygių galimybių kontrolierius turi teisę Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka atkurti valstybės tarnautojo statusą, jeigu jis ėjo pareigas valstybės tarnyboje iki jo paskyrimo lygių galimybių kontrolieriumi dienos.

18 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus veiklos viešumas

1. Lygių galimybių kontrolierius informaciją apie skundo tyrimą visuomenės informavimo priemonėms teikia tik pareiškėjui sutikęs.

2. Lygių galimybių kontrolierius visuomenę informuoja apie savo veiklą, skelbia savo nuomonę lygių galimybių klausimais ir (ar) nuasmenintą informaciją apie priimtus sprendimus (jų santraukas) (pašalinęs fizinio asmens vardą, pavardę bei kitus duomenis, pagal kuriuos būtų galima tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti asmens tapatybę), išskyrus atvejus, kai, net ir nuasmeninus sprendimą (jo santrauką), nebūtų tinkamai užtikrinta asmens duomenų apsauga.

19 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus metinė veiklos ataskaita

Lygių galimybių kontrolierius kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, Seimui raštu pateikia nepriklausomą lygių galimybių kontrolieriaus praėjusių kalendorinių metų veiklos ataskaitą, kurioje išdėsto informaciją apie lygių galimybių kontrolieriaus veiklą, lygių galimybių padėties Lietuvos Respublikoje apžvalgą, valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičių, lygių galimybių kontrolieriaus pateiktas išvadas ir (ar) rekomendacijas.

20 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

1. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba – iš valstybės biudžeto išlaikoma biudžetinė įstaiga, kurios steigimo tikslas – užtikrinti lygių galimybių kontrolieriaus darbą. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos savininko teises ir pareigas įgyvendina Seimas.

2. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba – ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, turintis sąskaitą valstybės išde, herbinį antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir pavadinimu. Už Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos antspaudą naudojimą ir saugojimą atsako lygių galimybių kontrolierius.

3. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai vadovauja lygių galimybių kontrolierius.

4. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos darbo reglamentą tvirtina lygių galimybių kontrolierius.

21 straipsnis. Komisija

1. Komisija yra kolegiali, nepriklausoma ir nešališka institucija, kurios veiklos tikslas – vykdyti Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną. Komisija veikia pagal lygių galimybių kontrolieriaus patvirtintus nuostatus.

2. Komisiją sudaro 5 nariai: 4 asmenų su negalia asociacijų atstovai ir vienas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atstovas. Lygių galimybių kontrolieriaus nustatyta tvarka kandidatus į Komisiją bendru sutarimu siūlo asmenų su negalia asociacijos. Asmenų su negalia asociacijos, teikdamos Komisijos narių kandidatūras, turi užtikrinti, kad būtų proporcingai atstovaujami asmenų su negalia, atsižvelgiant į jų negalios pobūdį ir įvairovę, bei jiems atstovaujančių asmenų su negalia asociacijų, atsižvelgiant į jų veiklos sritį, interesus. Komisijos personalinę sudėtį tvirtina lygių galimybių kontrolierius.

3. Komisija sudaroma 4 metų kadencijai. Tas pats asmuo Komisijos nariu gali būti skiriamas ne daugiau kaip 2 kadencijas iš eilės, išskyrus Komisijos narį – Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atstavą, kuris į Komisiją gali būti skiriamas neribotam skaičiui kadencijų.

4. Komisijos narių darbas apmokamas Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nustatyta tvarka.

5. Komisijos nario įgaliojimai nutrūksta, kai pasibaigia jo kadencija, jis atsistatydina, jį atšaukia lygių galimybių kontrolierius arba jis miršta. Jei Komisijos nario įgaliojimai nutrūksta nepasibaigus jo kadencijai, šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka iki kadencijos pabaigos siūloma nauja Komisijos nario kandidatūra ir keičiama Komisijos personalinė sudėtis.

6. Komisiją techniškai aptarnauja Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.

7. Komisijos darbui vadovauja Komisijos pirmininkas. Komisijos pirmininkas turi vieną pavaduotoją, kuris, nesant Komisijos pirmininko, atlieka jo pareigas. Komisijos pirmininkas ir jo pavaduotojas iš Komisijos narių renkami pirmojo Komisijos posėdžio metu kadencijai. Komisija turi teisę kadencijos metu perrinkti Komisijos pirmininką ir jo pavaduotoją. Komisijos pirmininkas ir jo pavaduotojas renkami paprasta balsų dauguma, dalyvaujant visiems Komisijos nariams.

8. Vykdydama Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną, Komisija atlieka šias funkcijas:

- 1) analizuoja, kaip įgyvendinama Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencija;
- 2) rengia Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas ir jas teikia už šios konvencijos įgyvendinimą atsakingoms institucijoms;
- 3) teikia Seimui, Vyriausybei, valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms, lygių galimybių kontrolieriui, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims rekomendacijas dėl Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimo;
- 4) vykdo kitas Komisijos nuostatuose nustatytas funkcijas.

9. Komisija, vykdydama jai pavestas funkcijas, turi teisę:

- 1) teisės aktų, reglamentuojančių informacijos teikimą ir (ar) gavimą bei asmens duomenų apsaugą, nustatyta tvarka gauti iš Seimo, Vyriausybės, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, lygių galimybių kontrolieriaus, kitų juridinių ir fizinių asmenų informaciją, būtiną funkcijoms vykdyti;
- 2) siūlyti lygių galimybių kontrolieriui atlikti tyrimą dėl lygių galimybių pažeidimo;
- 3) deleguoti Komisijos narius dalyvauti valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų sudarytų darbo grupių, komisijų, svarstančių su Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimu susijusius klausimus, veikloje;
- 4) kviesti į Komisijos posėdžius nagrinėti Komisijos sprendžiamų klausimų valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų atstovus, ekspertus;
- 5) sudaryti darbo grupes.

10. Fiziniai ir juridiniai asmenys, jų padaliniai privalo išnagrinėti Komisijos pateiktas rekomendacijas ir apie nagrinėjimo rezultatus bei rekomendacijų vykdymą informuoti Komisiją. Informacija Komisijai pateikiama per jos nustatytą terminą, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijų gavimo dienos.

V SKYRIUS

LYGIŲ GALIMYBIŲ PAŽEIDIMAS

22 straipsnis. Lygių galimybių pažeidimas

Lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas, draudimų nesilaikymas.

23 straipsnis. Asmens, kurio lygios galimybės galimai pažeistos, teisės

1. Asmuo, manantis, kad pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių ir šio įstatymo VI skyriuje nustatyta tvarka pateikti skundą.

2. Asmens, manančio, kad pažeistos jo lygios galimybės, prašymu Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba lygių galimybių kontrolieriaus nustatyta tvarka asmeniui prieinamu bendravimo būdu turi suteikti informaciją apie teisinę ir institucinę sistemą lygių galimybių užtikrinimo srityje, lygių galimybių kontrolieriaus ir Lygių galimybių kontrolierius tarnybos funkcijas, galimas asmens teisių gynimo priemonės (įskaitant teisę kreiptis į teismą ir ginti savo teises teisme, reikalauti iš kaltų asmenų atlyginti turtinę ir neturtinę žalą), taip pat informaciją apie įstaigas ir organizacijas, teikiančias psichologinę ir kitokią pagalbą, taikomas konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos nuostatas.

3. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba informaciją apie skundo pateikimo ir nagrinėjimo tvarką skelbia savo interneto svetainėje.

4. Jei asmuo kreipiasi į lygių galimybių kontrolierių, jis nepraranda teisės kreiptis į teismą ir ginti savo teises teisme, reikalauti iš kaltų asmenų atlyginti turtinę ir neturtinę žalą.

VI SKYRIUS

SKUNDO PATEIKIMAS IR NAGRINĖJIMAS BEI TAIKINIMO PROCEDŪRA

24 straipsnis. Skundo pateikimas

1. Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo, kurio veiklą reglamentuojančiame teisės akte asmenų teisių gynimas ir atstovavimas jiems nurodytas kaip viena iš veiklos sričių ir kuris turi dokumentą, patvirtinantį teisinį atstovavimo pagrindą, turi teisę pateikti lygių galimybių kontrolieriui skundą.

2. Skundas gali būti pateiktas per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – E. pristatymo sistema), kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu arba tiesiogiai atvykus į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą, kreipiantis asmeniškai arba per atstovą. Jeigu skundas pateikiamas žodžiu, skundo formą užpildo Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atstovas. Tokiu atveju skundo formoje pažymima, kad skundas pateiktas žodžiu, ir įrašomas pareiškėjo (jei skundą teikia jo atstovas, – atstovo) nurodytas būdas informacijai, susijusiai su skundo nagrinėjimu, pateikti.

3. Skundas lygių galimybių kontrolieriui turi būti pateiktas per 3 mėnesius nuo skundžiamų veiksmų padarymo, skundžiamo neveikimo arba paaiškėjimo apie skundžiamų veiksmų padarymą ar skundžiamą neveikimą dienos, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje numatytą atvejį. Skundas, pateiktas praėjus šiam terminui, nenagrinėjamas, jeigu lygių galimybių kontrolierius nenusprendžia kitaip.

4. Asmuo, manantis, kad gamintojas, pardavėjas, paslaugų teikėjas nesilaikė šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytų pareigų ir pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, ir, įgyvendindamas šio straipsnio 1 dalyje nustatytą teisę, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie savo teisių ar teisėtų interesų pažeidimą, pirmiausia turi raštu kreiptis į gamintoją, pardavėją, paslaugų teikėją ir nurodyti savo reikalavimus, išskyrus atvejus, kai asmuo tiesiogiai kreipiasi į teismą. Gamintojas, pardavėjas, paslaugų teikėjas privalo neatlygintinai išnagrinėti asmens kreipimąsi ir, kai nesutinka su asmens reikalavimais, privalo ne vėliau kaip per 14 dienų nuo asmens kreipimosi gavimo dienos pateikti asmeniui išsamų motyvuotą rašytinį atsakymą, pagrįstą dokumentais, pridėdamas jų kopijas. Kai gamintojas, pardavėjas, paslaugų teikėjas netenkina asmens reikalavimų arba juos tenkina iš dalies, asmuo turi teisę pateikti skundą lygių galimybių kontrolieriui. Skundas, pateiktas nesilaikant šio reikalavimo, nenagrinėjamas, jeigu lygių galimybių kontrolierius nenusprendžia kitaip. Šio straipsnio 3 dalyje nustatytas terminas skaičiuojamas nuo gamintojo, pardavėjo, paslaugų teikėjo rašytinio atsakymo į asmens kreipimąsi gavimo dienos.

5. Anoniminiai skundai nenagrinėjami, jeigu lygių galimybių kontrolierius nenusprendžia kitaip.

25 straipsnis. Skundo reikalavimai

1. Skunde turi būti nurodyta:

- 1) skundo gavėjas – lygių galimybių kontrolierius;
- 2) skundo surašymo data;

3) pareiškėjo ir, jei skundą teikia jo atstovas, atstovo duomenys:

a) fizinio asmens vardas, pavardė, nuolatinės gyvenamosios vietos adresas, elektroninio pašto adresas ir (arba) telefono ryšio numeris;

b) juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, buveinės adresas, E. pristatymo sistemos dėžutės adresas, kodas ir registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie tą juridinį asmenį;

c) teisinis atstovavimo pagrindas, jei skundą teikia pareiškėjo atstovas;

4) asmens, kurio veiksmai ar neveikimas skundžiami, duomenys: fizinio asmens vardas, pavardė, pareigų pavadinimas (jei skundžiamas juridinis asmuo, – juridinio asmens pavadinimas, kodas ir buveinės adresas); jeigu žinoma, – skundžiamo asmens kontaktiniai duomenys (elektroninio pašto adresas ir (arba) telefono ryšio numeris);

5) skundžiamas veiksmas, jo padarymo laikas ir aplinkybės arba skundžiamas neveikimas, data, kurią veiksmas turėjo būti atliktas, ir aplinkybės;

6) jei skundžiamas norminis administracinis aktas (ar jo dalis) arba administracinis sprendimas (jo dalis), – norminį administracinį aktą arba administracinį sprendimą priėmusio (-ių) subjekto (-ų) pavadinimas (-ai), priėmimo data, norminio administracinio akto arba administracinio sprendimo rūšis, numeris, pavadinimas (antraštė), prireikus – skundžiama norminio administracinio akto arba administracinio sprendimo struktūrinė dalis;

7) jei skundžiami gamintojo, pardavėjo, paslaugų teikėjo veiksmai ar neveikimas, – įrodymai, kad asmuo, prieš teikdamas skundą lygių galimybių kontrolieriui, kreipėsi į gamintoją, pardavėją, paslaugos teikėją dėl savo teisių ar teisėtų interesų pažeidimo;

8) aplinkybės, kuriomis pareiškėjas grindžia savo skundą, ir jas patvirtinantys įrodymai bei galima jų buvimo vieta; jeigu žinoma, – liudytojo (-ų) vardas (-ai), pavardė (-ės), nuolatinės gyvenamosios vietos adresas (-ai), elektroninio pašto adresas (-ai) ir (arba) telefono ryšio numeris (-iai), kiti įrodymai bei galima jų buvimo vieta;

9) diskriminacijos pagrindas (-ai);

10) pareiškėjo prašymas lygių galimybių kontrolieriui;

11) pareiškėjo (jei skundą teikia jo atstovas, – atstovo) parašas; skundas, teikiamas per E. pristatymo sistemą ar kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, turi būti suformuotas taip, kad būtų užtikrinta elektroninė asmens atpažintis ir skundo teksto autentiškumas, arba skundas turi būti pasirašytas pareiškėjo ar jo atstovo (jei skundą teikia pareiškėjo atstovas) kvalifikuotu elektroniniu parašu. Šis reikalavimas netaikomas žodžiu teikiamiems skundams.

2. Jeigu skundą teikia pareiškėjo atstovas, kartu su skundu turi būti pateiktas dokumentas, patvirtinantis teisinį atstovavimo pagrindą, ar jo kopija (nuorašas).

3. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, gavusi pareiškėjo (fizinio asmens) ar jo atstovo skundą, juos informuoja, kad, siekiant užtikrinti visapusišką ir objektyvų skundo nagrinėjimą bei užtikrinti subjekto, kurio veiksmai ar neveikimas skundžiami, teisę į gynybą, atliekant procesinius veiksmus, skundo nagrinėjimo metu šiam subjektui bus atskleisti pareiškėjo (fizinio asmens) vardas, pavardė, skundo dalykas.

4. Prie skundo gali būti pridėta:

- 1) skundžiamas administracinis sprendimas (jo dalis) ar jo (jos) kopija (nuorašas);
- 2) turimi įrodymai ir (ar) jų aprašymas.

5. Jeigu nesilaikoma šio straipsnio 1–2 dalyse nurodytų skundo reikalavimų, lygių galimybių kontrolierius gali atsisakyti nagrinėti skundą šio įstatymo 27 straipsnyje nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Skundų sujungimas ir išskyrimas

1. Lygių galimybių kontrolierius, skundo nagrinėjimo metu nustatęs, kad gauti 2 ar daugiau skirtingų pareiškėjų skundų dėl to paties lygių galimybių pažeidimo, gali sujungti šių skundų tyrimą, kad sujungti skundai būtų išnagrinėti operatyviau ir objektyviau.

2. Jei skunde nurodytas daugiau nei vienas lygių galimybių pažeidimas, lygių galimybių kontrolierius gali išskirti vieną ar kelis skunde nurodytus lygių galimybių pažeidimus, kad išskirti pažeidimai būtų išnagrinėti operatyviau ir objektyviau.

27 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

Lygių galimybių kontrolierius per 10 darbo dienų nuo skundo gavimo Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje dienos gali priimti sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai raštu informuodamas pareiškėją (nurodomas (-i) atsisakymo nagrinėti skundą pagrindas (-ai)):

- 1) jei skundas pateiktas praėjus šio įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje nustatytam terminui;
- 2) jei skundas neatitinka šio įstatymo 25 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų reikalavimų;
- 3) jei dėl skunde išdėstyto klausimo priimtas procesinis sprendimas pradėti ikiteisminį tyrimą;
- 4) jei skundas turi būti ar yra nagrinėjamas išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje ar teisme;
- 5) jei pareiškėjas piktnaudžiauja teise kreiptis į lygių galimybių kontrolierių;
- 6) Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 1–4 bei 6 punktuose ir 4 dalyje nurodytais atvejais.

28 straipsnis. Skundo nagrinėjimo terminai

1. Skundas turi būti išnagrinėtas ir pareiškėjui atsakyta per 3 mėnesius nuo jo skundo gavimo Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje dienos, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus.

2. Jeigu dėl objektyvių priežasčių (dėl galimos sisteminės diskriminacijos, skunde nurodytų aplinkybių sudėtingumo, didelės informacijos apimties, skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio, būtinumo atlikti papildomą tyrimą (gauti dokumentus, paaiškinimus, apklausti suinteresuotus asmenis) per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą skundas negali būti išnagrinėtas, lygių galimybių kontrolieriaus sprendimu skundo nagrinėjimo terminas gali būti pratęsiamas vienam mėnesiui. Pareiškėjas apie termino pratęsimą informuojamas raštu per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti skundo nagrinėjimo terminą priėmimo dienos.

29 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus sprendimai

1. Lygių galimybių kontrolierius, atlikdamas lygių galimybių pažeidimo tyrimą pagal pateiktą skundą arba savo iniciatyva ar jį atlikęs, priima vieną arba kelis iš šių sprendimų:

1) perduoti turimą tyrimo informaciją ir medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui, jeigu nustatomi galimi nusikalstamos veikos požymiai;

2) kreiptis į atitinkamą asmenį ir siūlyti jam nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus ar neveikimą;

3) kreiptis į norminį administracinį aktą arba administracinį sprendimą priėmusį (-ius) subjektą (-us) ir siūlyti jam (-iems) pakeisti ar panaikinti norminį administracinį aktą (jo dalį) arba administracinį sprendimą (jo dalį), susijusį (-ią) su lygių galimybių pažeidimu;

4) pradėti administracinių nusižengimų teiseną;

5) pripažinti skundą nepagrįstu, jeigu tyrimo metu nepasitvirtino skunde nurodyto lygių galimybių pažeidimo faktas;

6) įspėti atitinkamą asmenį dėl padaryto lygių galimybių pažeidimo;

7) įpareigoti reklaminės veiklos subjektus nutraukti lygias galimybes pažeidžiančią reklamą ir nustatyti šio įpareigojimo įvykdymo terminą;

8) su pareiškimu kreiptis į administracinę teisumą, prašant ištirti, ar norminis administracinis aktas (jo dalis) atitinka šį įstatymą arba Vyriausybės norminį teisės aktą, ar konkrečios bendrijos, politinės partijos, politinės organizacijos ar asociacijos priimtas bendro pobūdžio teisės aktas atitinka šį įstatymą arba Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą;

9) siūlyti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai atlikti tyrimą, siekiant nustatyti, ar valstybės tarnyboje dirbantis asmuo nepažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo;

10) kreiptis į teisumą dėl viešojo intereso gynimo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sprendimas turi atitikti Viešojo administravimo įstatyme administraciniam sprendimui nustatytus reikalavimus. Sprendimą pasirašo lygių galimybių kontrolierius. Apie priimtą sprendimą pareiškėjas informuojamas Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

3. Lygių galimybių pažeidimo tyrimas gali būti nutrauktas, jei:

- 1) pareiškėjas skundą atsiima;
- 2) trūksta duomenų, kad būtų galima nustatyti pažeidėją ar ištirti padarytą lygių galimybių pažeidimą;
- 3) lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai ar neveikimas nutraukiami;
- 4) lygias galimybes pažeidžiantis norminis administracinis aktas (jo dalis) arba administracinis sprendimas (jo dalis) pakeičiamas ar pripažįstamas netekusiu galios.

4. Jeigu skundo tyrimo metu išaiškėja šio įstatymo 27 straipsnyje nurodytos aplinkybės arba pareiškėjas ir skundžiamas asmuo sudaro taikos sutartį, tyrimas nutraukiamas.

30 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus reikalavimų ir sprendimų privalomumas

1. Lygių galimybių kontrolierius, vykdydamas šio įstatymo 13 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytas funkcijas, turi teisę prašyti ir neatlygintinai gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, kitų juridinių ir fizinių asmenų, registrų informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų duomenis, dokumentus ir informaciją, įskaitant asmens duomenis, paaiškinimus ir kitą medžiagą, kurių jam reikia pavestoms funkcijoms atlikti.

2. Lygių galimybių kontrolieriaus prašymu šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys privalo pateikti jam (leisti susipažinti) duomenis, dokumentus, informaciją, paaiškinimus ir kitą medžiagą, būtiną jo funkcijoms atlikti, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo lygių galimybių kontrolieriaus prašymo pateikti duomenis, dokumentus, informaciją, paaiškinimus ir kitą medžiagą gavimo dienos, jeigu lygių galimybių kontrolierius savo prašyme nenurodo kito termino.

3. Asmenys, kuriems adresuotas lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas, privalo su juo susipažinti ir informuoti lygių galimybių kontrolierių apie sprendimo vykdymą. Informacija lygių galimybių kontrolieriui pateikiama nedelsiant, priėmus sprendimą (-us) dėl priemonių, kurių bus imamasi atsižvelgiant į lygių galimybių kontrolieriaus sprendimą, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo lygių galimybių kontrolieriaus sprendimo gavimo dienos.

4. Asmenys, nevykdantys lygių galimybių kontrolieriaus reikalavimų ir (ar) sprendimų, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

31 straipsnis. Taikinimo procedūra

1. Lygių galimybių kontrolierius, pareiškėjas ar skundžiamas asmuo turi teisę inicijuoti taikinimo procedūrą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje. Taikinimo procedūra pareiškėjo ir skundžiamo asmens sutikimu gali būti inicijuojama ir atliekama iki lygių galimybių kontrolieriaus sprendimo, kuriuo baigiamas tyrimas dėl lygių galimybių pažeidimo, priėmimo dienos. Inicijavus taikinimo procedūrą ir ją atliekant, lygių galimybių pažeidimo tyrimo terminas sustabdomas iki taikinimo procedūros pabaigos dienos.

2. Taikinimo procedūra yra nemokama. Ji atliekama lygių galimybių kontrolieriaus nustatyta tvarka.

3. Taikinimo procedūroje dalyvauja pareiškėjas, skundžiamas asmuo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atstovas, taip pat gali būti kviečiami kiti suinteresuoti asmenys. Pareiškėjui ir skundžiamam asmeniui taikinimo procedūroje gali atstovauti jų atstovai, pateikę dokumentą, patvirtinantį teisinį atstovavimo pagrindą, ar jo kopiją (nuorašą).

4. Jeigu, atlikus taikinimo procedūrą, pasiekiamas pareiškėjui ir skundžiamam asmeniui priimtinas susitarimas, lygių galimybių kontrolieriaus nustatyta tvarka sudaroma taikos sutartis. Sudarius taikos sutartį, lygių galimybių kontrolierius priima sprendimą lygių galimybių pažeidimo tyrimą nutraukti.

5. Jeigu, atlikus taikinimo procedūrą, pareiškėjui ir skundžiamam asmeniui priimtinas susitarimas nepasiekiamas, lygių galimybių kontrolierius tęsia tyrimą ir priima vieną arba kelis iš šio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodytų sprendimų.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32 straipsnis. Asmens duomenų apsauga

1. Įgyvendinant šį įstatymą, asmens duomenys, įskaitant specialiųjų kategorijų asmens duomenis, tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), šiuo įstatymu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų apsaugą ir tvarkymą.

2. Asmens duomenis tvarkantis subjektas užtikrina, kad jie būtų tvarkomi, išimtinai siekiant formuoti ir įgyvendinti valstybės lygių galimybių politiką, nagrinėti skundus, organizuoti ikiteisminio ginčų sprendimo procedūras ir ginti viešąjį interesą lygių galimybių srityje.

3. Įgyvendinant šį įstatymą, asmens duomenys, įskaitant specialiųjų kategorijų asmens duomenis, nurodytus Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje, tvarkomi duomenų valdytojai taikant šias duomenų subjekto pagrindinių teisių ir teisėtų interesų apsaugos priemones:

1) duomenų subjektui suteikiama išsami informacija apie jo asmens duomenų tvarkymą pagal Reglamento (ES) 2016/679 13 ir 14 straipsniuose išdėstytus reikalavimus;

2) užtikrinama prieigos prie asmens duomenų apsauga, valdymas ir kontrolė. Prieiga prie asmens duomenų gali būti suteikiama tik tiems valstybės tarnautojams ir darbuotojams, kuriems asmens duomenys būtini jų funkcijoms atlikti;

3) asmens duomenis tvarkantys asmenys yra įsipareigoję saugoti paslaptį arba laikytis konfidencialumo reikalavimų;

4) įgyvendinamos tinkamos ir konkrečios techninės bei organizacinės apsaugos priemonės, skirtos šiems asmens duomenims apsaugoti nuo atsitiktinio ar neteisėto asmens duomenų sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo ar kitokio neteisėto tvarkymo.

4. Duomenų subjekto teisės įgyvendinamos duomenų valdytojo, į kurį kreipiamasi dėl duomenų subjekto teisių įgyvendinimo, nustatyta tvarka, vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679.

5. Dokumentai saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
lygių galimybių įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 2000/43/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės, su pakeitimais, padarytais 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1499.

2. 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus.

3. 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (nauja redakcija) su pakeitimais, padarytais 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1500.

4. 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/41/ES dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 86/613/EEB, su pakeitimais, padarytais 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1500.

5. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/54/ES dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis.

6. 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo Au pair programoje tikslais sąlygų su pakeitimais, padarytais 2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/1883.

7. 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinių asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES.

8. 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių.

9. 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1499 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasinės ar etninės kilmės, srityje, vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, užimtumo ir profesinėje srityje, vienodo požiūrio į moteris ir vyrus socialinės apsaugos srityje ir dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/43/EB ir 2004/113/EB.

10. 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje.

11. 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1500 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus ir vienodų jų galimybių užimtumo ir profesinės veiklos srityje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2006/54/EB ir 2010/41/ES.

“.

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2026 m. birželio 19 d.

2. Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir lygių galimybių kontrolierius iki 2026 m. birželio 18 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Iki 2026 m. birželio 18 d. Seimo paskirto lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimai tęsiasi iki jo kadencijos pabaigos.

4. Asmenų su negalia teisių stebėsenos komisija prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, sudaryta iki 2026 m. birželio 18 d., veikia iki savo kadencijos pabaigos.

5. Skundai, pateikti lygių galimybių kontrolieriui iki 2026 m. birželio 18 d., baigiami nagrinėti vadovaujantis iki 2026 m. birželio 18 d. galiojusiomis teisinio reguliavimo nuostatomis.

6. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, remdamasi lygių galimybių kontrolieriaus metinėmis veiklos ataskaitomis, teikia Europos Komisijai informaciją apie lygių galimybių kontrolieriaus veiklą pagal šio įstatymo nuostatas nuo 2026 m. birželio 19 d. iki 2031 m. birželio 19 d., o vėliau – kas 5 metus.

3 straipsnis. Įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas

1. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija atlieka šiame įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą (toliau – *ex post* vertinimas).

2. Atliekant *ex post* vertinimą, turi būti nustatyta, koku mastu asmenys ir lygių galimybių kontrolierius pasinaudojo šiame įstatyme nustatytais teisinio reguliavimo priemonėmis: ar šiuo įstatymu nustatytas viešojo intereso gynimas lygių galimybių srityje buvo efektyvus ir padėjo užtikrinti asmenų lygybę bei vienodą požiūrį į juos be diskriminacijos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, kiek skundų dėl lygių galimybių pažeidimo buvo gauta Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje per kiekvienus *ex post* vertinimo laikotarpio kalendorinius metus ir kokiais diskriminacijos pagrindais buvo pateikti šie skundai.

3. *Ex post* vertinimo laikotarpis – 5 metai nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

4. *Ex post* vertinimas turi būti atliktas iki 2032 m. birželio 18 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas